

Lietuvos mokslo taryba

STUDENTŲ MOKSLINĖS PRAKTIKOS IR STUDENTŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ STIPENDIJŲ IR VYKDYMO IŠLAIDŲ FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ DYDŽIŲ APSKAIČIAVIMO TYRIMO ATASKAITA

2016 m. birželio 1 d.

Vilnius

I. ĮVADAS

Studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų stipendijų ir vykdymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžių apskaičiavimo tyrimu (toliau – tyrimas) siekiama nustatyti stipendijų, kurios studentams būtų mokamos jų mokslinės praktikos ir laisvu nuo auditorinių užsiėmimų metu vykdomų mokslinių tyrimų laikotarpiu, bei šios studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų vykdymo išlaidų, kurias patiria projekto vykdytojas, fiksuotųjų įkainių maksimalius dydžius.

Šių fiksuotųjų įkainių taikymas leis supaprastinti 2014-2020 m. Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos projektų administravimą, sumažinti įgyvendinančiosios institucijos darbuotojų laiko sąnaudas ir paprasčiau planuoti projekto išlaidas rengiant paraiškas.

Tyrimo ataskaitoje nustatytus fiksuotuosius įkainius planuojama taikyti 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto 9.3.3. uždavinio „Sustiprinti viešojo sektoriaus tyrėjų gebėjimus ir pajėgumus vykdyti aukšto lygio MTEP veiklas“ priemonės Nr. 09.3.3 LMT-K-712 „Parama mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinei veiklai“ veiklai „studentų gebėjimų vykdyti MTEP veiklą ugdyti“, tačiau jie gali būti taikomi ir kituose panašiuose projektuose, pagal kuriuos finansuojama studentų mokslinė praktika ir studentų moksliniai tyrimai.

Šioje tyrimo ataskaitoje vartojamos sąvokos:

Projekto vykdytojas – mokslo ir studijų institucija (aukštoji mokykla arba mokslinių tyrimų institutas, arba kita mokslinius tyrimus vykdanči įstaiga, arba įmonė), kuri sudaro sąlygas vykdyti studentų mokslinę praktiką arba studentų mokslinius tyrimus: skiria mokslinės praktikos (mokslinio tyrimo) vadovą (tyrėją), suteikia tyrimams būtiną infrastruktūrą bei įrangą, aprūpina studentą darbo priemonėmis (reagentais, medžiagomis, knygomis ir kitomis studentui būtinoms priemonėmis ar paslaugomis) bei teisės aktų nustatyta tvarka administruoja studentų mokslinei praktikai arba studentų moksliniams tyrimams skirtas lėšas.

Stipendija – vienkartinė arba daugkartinė išmoka, skiriama studentų mokslinę praktiką arba studentų mokslinius tyrimus atliekantiems studentams;

Studentas – bakalauro, magistro arba vientisųjų studijų studentas, priimtas projekto vykdytojo pagal studentų mokslinės praktikos arba studentų mokslinių tyrimų sutartį ir atliekantis mokslinį tiriamąjį darbą.

Studento mokslinė praktika – studento 2 mėnesių (40 akademinė valandų per savaitę) trukmės mokslinis tiriamasis darbas atliekamas pagal individualią programą, vadovaujant projekto vykdytojo paskirtam mokslinės praktikos vadovui (tyrėjui), organizuojamas tais mėnesiais, kai pagal studijų programą nevyksta auditoriniai užsiėmimai;

Studento mokslinis tyrimas laisvu nuo auditorinių užsiėmimų metu (studento mokslinis tyrimas) – studento 6 (3+3) mėnesių (20 akademinė valandų per savaitę) trukmės mokslinis tiriamasis darbas atliekamas pagal individualią programą, vadovaujant projekto vykdytojo paskirtam mokslinių tyrimų vadovui (tyrėjui), vykdomas laisvu nuo auditorinių užsiėmimų metu;

Vykdymo išlaidos – projekto vykdytojo patiriamos tiesioginės išlaidos, išskyrus stipendijų išlaidas, skirtos studentų mokslinės praktikos ir (arba) studentų mokslinių tyrimų atlikimui užtikrinti.

Tyrimo atlikimo etapai:

1. Atlikta su tyrimo objektu susijusių Lietuvos Respublikos bei Europos Sąjungos galiojančių teisės aktų analizė;
2. Atlikta istorinių duomenų analizė;
3. Nustatyti fiksuotųjų įkainių dydžiai.

Tyrimą atliko Lietuvos mokslo taryba 2016 m. kovo - balandžio mėn.

II. TYRIMO METODIKA

II.1. Tyrimo prielaidos ir duomenų šaltiniai

Tyrimo metu buvo išanalizuoti Lietuvos mokslo tarybos 2011–2015 m. įvykdyto panašaus projekto Nr. VP1-3.1-ŠMM-01-V-02-003 „Studentų mokslinės veiklos skatinimas“ (toliau – projektas 003), kuris buvo finansuojamas pagal 2007–2013 m. periodo Europos Sąjungos struktūrinių fondų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Mokslininkų ir kitų tyrėjų mobilumo ir studentų mokslinių darbų skatinimo priemonę (VP1-3.1-ŠMM-01), duomenys. Šio projekto įgyvendinimo metu buvo finansuojami studentų mokslinė praktika ir studentų moksliniai tyrimai laisvu nuo studijų metu, t.y. identiškos veiklos, kurias numatoma finansuoti pagal analogišką 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos priemonės Nr. 09.3.3-LMT-K-712 „Parama mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinei veiklai“ veiklą „Studentų gebėjimų vykdyti MTEP veiklą ugdymas“. Projekto 003 vykdytojas buvo Lietuvos mokslo taryba, o studentus mokslinei praktikai ar moksliniams tyrimams priimančios mokslo ir studijų institucijos buvo vadinamos priimančiosiomis institucijomis. 2014-2020 m. laikotarpio priemonės Nr. 09.3.3_LMT-K-712 „Parama mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinei veiklai“ veikla „studentų gebėjimų vykdyti MTEP veiklą skatinimas“ bus įgyvendinama visuotinės dotacijos būdu, Lietuvos mokslo taryba bus įgyvendinančioji institucija, o mokslo ir studijų institucijos - projektų vykdytojai.

Vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ 347 punktu, realių išlaidų apmokėjimas pagal išlaidų pagrindimo ir jų apmokėjimo įrodymo dokumentus visuotinės dotacijos būdu įgyvendinamų priemonių projektuose nėra galimas. Todėl pagal priemonę finansuojamų projektų išlaidos bus apmokamos supaprastintai, pasinaudojant Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytais dydžiais ir remiantis reprezentatyvaus tyrimo būdu (tiriant istorinius duomenis) nustatytais fiksuotaisiais įkainiais.

Projektas 003 buvo įgyvendinamas nuo 2011 m. balandžio 26 d. iki 2015 m. liepos 30 d. Per pastaruosius trejus metus (2013-2015 m.) buvo finansuota 401 studentų mokslinės praktikos ir 709 studentų moksliniai tyrimai laisvu nuo studijų metu. Tyrimo populiaciją nuspręsta suformuoti iš pastarųjų 3 metų duomenų, kadangi praktikos/tyrimų įgyvendinimo sąlygos iš esmės nesikeitė viso 003 projekto įgyvendinimo metu, naujais duomenys geriau atspindi aktualų kainų lygį, o jų imtis yra pakankamai didelė ir pakankama tyrimui atlikti (iš viso 1110 studentų mokslinių praktikų/tyrimų).

Atkreipiamas dėmesys, kad 2014-2020 m. laikotarpiu visuotinės dotacijos priemonės projektai bus įgyvendinami **perimant projekto 003 schemą** – t.y. bus finansuojamos tos pačios veiklos ir to paties pobūdžio išlaidos ta pačia apimtimi, atsižvelgiant į projekto 003 schemoje nustatytus išlaidų dydžio apribojimus. Todėl šios tyrimo ataskaitos pagrindinis tikslas – patikrinti prielaidas, ar projekte 003 faktiškai patirtų išlaidų sumos nebuvo ženkliai mažesnės negu nustatytos maksimalios išlaidų sumos ir ar šių išlaidų dydis skiriasi skirtingų mokslo sričių grupėse.

Pagal projektą 003 finansuotų studentų mokslinių praktikų ir studentų mokslinių tyrimų metu buvo patirtos šios pagrindinės tiesioginių išlaidų rūšys: 1) **studentų stipendijų išlaidos**; 2) mokslinės praktikos ar mokslinio tyrimo **vykdymo išlaidos**, apimančios smulkias prekių, paslaugų ir darbo užmokesčio išlaidas:

- mokslinei literatūrai;
- medžiagoms ir reagentams, mokymo priemonėms;
- bibliotekų, archyvų, duomenų bazių, skenavimo, kopijavimo paslaugoms;
- tiekėjų paslaugoms – matavimams, tyrimams, apklausoms atlikti;
- įrangos nuomai;
- pašto, spaudos darbams ir paslaugoms;
- transportui (nuvykimui/grįžimui iš tyrimo lauko);
- mokslinės praktikos vadovo darbo užmokesčiui (tik studentų mokslinės praktikos metu).

Projekte 003 studentų **stipendijų dydžiai** buvo nustatyti vadovaujantis 2011 metais galiojusiais 2002 m. rugsėjo 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 1431 „Dėl valstybės paramos doktorantams tvarkos“ (toliau – LRVN 1431) nustatytais stipendijų pirmųjų metų doktorantams dydžiais (8,3 bazinės socialinės išmokos (toliau – BSA) dydžio per mėnesį. Lietuvos mokslo tarybos sprendimu, mokslinę praktiką atliekantiems studentams koeficientas buvo sumažintas iki 8 BSA (tuo metu sudarė 1079 Lt/mėn.), o mokslinius tyrimus atliekantiems studentams buvo nustatyta pusės šio teisės akte nustatyto stipendijos dydžio suma (520 Lt/mėn.), kadangi studentas laisvu nuo auditorinių užsiėmimų metu gali dirbti (mokslinius tyrimus vykdyti) ne daugiau kaip 4 akademinės valandas per dieną. MTEP veiklą vykdančių studentų stipendijų prilyginimas pirmųjų metų doktorantų stipendijoms grindžiamas tuo, kad studentų mokslinės praktikos arba studentų mokslinių tyrimų metu (laisvu nuo auditorinių

užsiėmimų metu) atliekamas mokslinis tiriamasis darbas savo turiniu ir sudėtingumu prilygsta doktorantūros studijų metų atliekamiems darbams ir tai yra visai kito pobūdžio veikla negu standartinė studijų aukštojoje mokykloje programa, tad remtis bakalauro arba magistro studijų stipendijų dydžiais būtų neadekvatu, o artimiausia analogija tokiam moksliniam tiriamajam darbui ir jį atliekančio asmens kvalifikacijai yra pirmųjų studijų metų doktorantas.

Papildomai, tokių stipendijų skyrimas turėtų pasitarnauti kaip papildoma paskata studentams laisvu nuo studijų metu užsiimti moksline tiriamąja veikla, o ne ieškoti papildomo užmokesčio dirbant kitus darbus. Kadangi tokia stipendija išmokama už tikslinę veiklą - mokslinį tiriamąjį darbą, atliekamą laisvu nuo auditorinių užsiėmimų metu ar atostogų metu, jos objektas ir paskirtis nesutampa su studentams mokama studijų stipendija, todėl dvigubo finansavimo rizikos nėra.

Nustatant studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų stipendijų fiksuotųjų įkainių dydžius 2014-2020 m. laikotarpiui, nuspręsta vadovautis 2007–2013 m. susiformavusia praktika ir šiuos fiksuotųjų įkainių dydžius nustatyti tuo pačiu būdu, vadovaujantis šio tyrimo vykdymo metu galiojančioje LRVN 1431 versijoje nustatytais pirmųjų metų doktorantų stipendijų dydžiais, bei 2014 m. rugsėjo 10 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 924 „Dėl bazinės socialinės išmokos dydžio patvirtinimo“ (toliau – LRVN 924) nustatytu BSA dydžiu.

Projekte 003 studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų **vykdymo išlaidų** dydžiai buvo nustatyti atsižvelgiant į projekte turimą lėšų sumą bei skirtingų mokslo sričių poreikius, atitinkamai:

- studentų mokslinės praktikos vykdymo išlaidos: 1250 Lt/mėn. (362,03 Eur/mėn.) vieno studento mokslinei praktikai (40 akademių val. per savaitę);
- studentų mokslinių tyrimų vykdymo išlaidos:
 - biomedicinos, fizinių, technologijų ir žemės ūkio mokslų projektuose (toliau – GTM): 625 Lt/mėn. (181,01 Eur/mėn.) vieno studento moksliniams tyrimams (20 akademių val. per savaitę);
 - socialinių, humanitarinių mokslų sričių ir menų projektuose (toliau – HSM): 250 Lt/mėn. (72,41 Eur/mėn.) vieno studento tyrimams (20 akademių val. per savaitę).

GTM mokslo sričių studentų moksliniams tyrimams buvo nustatyta didesnė maksimali vykdymo išlaidų suma, kadangi šiose mokslo srityse didesnis išlaidų poreikis medžiagoms, reagentams, laboratorinėms paslaugoms, tyrimui reikalingos įrangos nuomai ir kitoms panašaus pobūdžio išlaidoms. Studentų mokslinei praktikai skirta suma taip pat apima mokslinės praktikos vadovo (tyrėjo) darbo užmokesčio išlaidas, kurios sudaro didelę studentų mokslinės praktikos išlaidų dalį (plačiau žr. tyrimo ataskaitos II.2.2. dalį), todėl, Lietuvos mokslo tarybos sprendimu, projekte 003 visoms mokslo sritims buvo nustatyta to paties dydžio maksimali studentų mokslinės praktikos vykdymo išlaidų suma. Darbo užmokesčio išlaidos studentų mokslinės praktikos vadovui laikomos tinkamomis finansuoti išlaidomis, kadangi dirbdami mokslinį tiriamąjį darbą su studentais mokslinės praktikos metu vasarą, kuomet kiti darbai (pvz. auditoriniai užsiėmimai) daugelyje mokslo ir studijų institucijų nevyksta ir personalas atostogauja, mokslinės praktikos vadovai yra priversti atsisakyti savo vasaros atostogų arba dirbti pasibaigus įprastoms darbo valandoms, taigi, logiška, kad už šį papildomą darbą būtų atlyginta. Tuo tarpu darbas su studentais jiems atliekant mokslinius tyrimus (įprastai pavasarį ir rudenį), įprastai vyksta darbo metu, t.y. už šį laiką darbo vadovams yra mokamas įprastinis darbo užmokestis.

Nustatant studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų vykdymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžius 2014-2020 m. laikotarpiui, nuspręsta vadovautis 2007–2013 m. susiformavusia praktika

(t.y. vykdymo išlaidoms priskirti tų pačių tipų išlaidas kaip projekte 003). Kadangi projektas 003 buvo sėkmingai įgyvendintas ir pagal jį finansuota >1000 studentų mokslinių praktikų ir tyrimų, darytina išvada, kad vykdymo išlaidų sumų apribojimas neturėjo neigiamos įtakos projektų vykdymui ir skirtos sumos buvo pakankamos tyrimo/praktikos veikloms įgyvendinti ir rezultatams pasiekti. Taip pat, esant ribotam priemonės biudžetui, 2014-2020 m. periodu siekiama finansuoti kuo didesnį visuotinės dotacijos projektų skaičių – t.y. sudaryti galimybes kuo didesniai skaičiui studentų atlikti apmokamą studentų praktiką ir (ar) studentų tyrimus studijų metu.

Siekiant įvertinti, ar faktiškai patirtos vykdymo išlaidų sumos artimos maksimalioms nustatytoms, ar buvo mažesnės, nuspręsta atlikti projekto 003 faktinių istorinių duomenų reprezentatyvų tyrimą ir jo rezultatų pagrindu nustatyti vykdymo išlaidų fiksuotuosius įkainius.

Vykdymo išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo imtį sudarė 100 proc. naujausių 3 metų (2013-2015 m.) duomenys: 401 studentų mokslinės praktikos ir 709 studentų mokslinių tyrimų istoriniai duomenys. Analizuojami vykdymo išlaidų dydžiai su visais mokesčiais.

Skaičiuojant studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų vykdymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžius taip pat buvo naudotasi šiais dokumentais:

1. Lietuvos Respublikos Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas;
2. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316;
3. 2014 m. rugsėjo 10 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 924 „Dėl bazinės socialinės išmokos dydžio patvirtinimo“;
4. 2002 m. rugsėjo 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1431 „Dėl valstybės paramos doktorantams tvarkos“;
5. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2012 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. V-1457 „Dėl mokslo kryptių patvirtinimo“;
6. Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintos Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (su vėlesniais pakeitimais) (aktuali redakcija nuo 2016 m. gegužės 9 d.) (toliau – Rekomendacijos dėl išlaidų atitikties).

II.2. Tyrimo metodika

II.2.1 Studentų stipendijos

Vadovaujantis tyrimo metu galiojančia LRVN 1431 versija, nuo 2015 m. spalio 1 d. pirmųjų metų doktorantams nustatytas stipendijos dydis yra 10,4 BSA per mėnesį. Vadovaujantis LRVN 924, nuo 2015

m. sausio 1 d. BSA sudaro 38 Eur/mėn. Atitinkamai, pirmųjų metų doktoranto stipendija yra $10,4 \cdot 38 = 395,2$ Eur/mėn. Tokio dydžio stipendija bus skiriama mokslinę praktiką atliekančiam studentui, kai mokslinei praktikai skiriama 40 akademiųjų valandų per savaitę.

Remiantis tyrimo ataskaitos II.1 dalyje nurodytomis prielaidomis, studentų mokslinės praktikos metu išmokamos stipendijos fiksuotojo įkainio dydis pagal analogiją prilyginamas šiam dydžiui (projekte 003 BSA koeficientas 8,3 Lietuvos mokslo tarybos sprendimu buvo sumažintas iki 8, tačiau šis sumažinimas (dydis) neturėjo pagrindimo ir dėl jo nebuvo atlikta jokia detali analizė, todėl kaip fiksuotąjį įkainį siūloma naudoti pilną LRVN 1431 nustatytą dydį). Šis dydis taip pat atitinka doktoranto stipendijos fiksuotojo įkainio, nustatyto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2015 m. spalio 12 d. „Doktorantų stipendijos fiksuotųjų įkainių nustatymo pagrindime“, tačiau, skirtingai nuo doktorantų stipendijų, jo nenumatoma keisti priemonės veiklos įgyvendinimo metu.

Tuo tarpu studentų mokslinių tyrimų stipendijos dydis sudarys 50 proc. pirmųjų metų doktoranto stipendijos, atitinkamai $395,2 \cdot 50 / 100 = 197,6$ Eur/mėn., kai moksliniams tyrimams skiriama 20 akademiųjų valandų per savaitę, t.y. 50 proc. mažiau laiko per mėnesį negu studentų mokslinės praktikos metu.

Studentų stipendijos nėra apmokestinamos pridėtinės vertės mokesčiu.

II.2.2 Vykdyto išlaidos

Tyrimo metu buvo tiriamos prielaidos, ar projekte 003 faktiškai patirtų išlaidų sumos nebuvo ženkliai mažesnės negu nustatytos maksimalios išlaidų sumos, ir ar vykdyto išlaidų dydžiai (1 mėnesiui) ženkliai skyrėsi atsižvelgiant į mokslinę veiklą (studentų mokslinę praktiką ar studentų moksliniai tyrimai) bei mokslo kryptį – tikėtina, kad fizinių, biomedicinos, technologijos ir žemės ūkio mokslų srityse vykdyto išlaidos didesnės dėl šių mokslų specifikos – t. y. būtinybės įsigyti reagentus, medžiagas, laboratorines priemones, nuomotis įrangą ir pan., todėl projekte 003 šių sričių studentų mokslinių tyrimų vykdyto išlaidoms buvo nustatyta didesnė suma negu humanitarinių, socialinių ir menų sričių studentų moksliniams tyrimams, tuo tarpu mokslinių praktikų vykdyto išlaidoms buvo nustatytos vienodos sumos.

Atitinkamai, analizės metu istoriniai duomenys buvo sugrupuoti pagal:

- Vykdytą veiklą: studentų mokslinę praktiką ir studentų moksliniai tyrimai;
- Mokslo sričių grupę: GTM ir HSM.

Istorinių duomenų tyrimas buvo atliktas skaičiuojant vidutines projektuose patirtų vykdyto išlaidų sumas. Lietuvos mokslo taryba neturi istorinių duomenų apie detalias projektų išlaidas, patirtas pagal skirtingas smulkias vykdyto išlaidų rūšis, todėl buvo vertinamas suminis vykdyto išlaidų „krepšelis“ kiekviename projekte.

Vidutinių reikšmių skaičiavimas atliktas medianos būdu. Šis metodas pasirinktas, nes mediana, priešingai nei aritmetinis vidurkis, „nesislenka“ link kraštutinių reikšmių ir geriau atspindi duomenų aibės vidutinę reikšmę.

Studentų mokslinę praktiką ir studentų moksliniai tyrimai trunka nevienodą laikotarpį ir nevienodu intensyvumu: studentų mokslinę praktiką dažniausiai vykdoma vasarą ir trunka 2 mėnesius, 40 val. per savaitę intensyvumu, studentų moksliniai tyrimai vykdomi mokslo metų periodu (dažniausiai pavasarį ir rudenį, iš viso 6 mėnesius) 20 val. per savaitę intensyvumu, todėl supaprastintai apmokamų išlaidų apskaitai tinkamiausia nustatyti 1 mėnesio vykdyto išlaidų fiksuotuosius įkainius (skirtingus dydžius studentų mokslinei praktikai ir studentų moksliniams tyrimams).

Analizės rezultatai pateikiami 1 lentelėje, detalūs skaičiavimai pateikiami Tyrimo ataskaitos 1 priede.

1 lentelė. Vidutinė studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų vykdymo išlaidų suma (su PVM)

Mokslinė veikla	Mokslo sričių grupė	Projektų skaičius	Vykdymo išlaidų suma su PVM, Eur	
			Iš viso	Per mėnesį
Studentų mokslinė praktika (SMP), 40 akademinė valandų per savaitę	GTM	296	724,05	362,03
	HSM	105	724,05	362,03
Studentų moksliniai tyrimai (SMT), 20 akademinė valandų per savaitę	GTM	599	543	180,94
	HSM	110	217,11	72,32
Iš viso:		1110		

Skaičiavimų rezultatai demonstruoja, kad vidutinė studentų mokslinės praktikos vykdymo išlaidų suma GTM ir HSM nesiskiria ir vidutiniškai sudaro 362,03 Eur/mėn., t.y lygi maksimaliai projekte 003 nustatyta suma. Tuo tarpu vidutinė studentų mokslinių tyrimų vykdymo išlaidų suma gana ženkliai skiriasi GTM ir HSM (atsižvelgiant į tai, kad projekte 003 buvo nustatyti skirtingi apribojimai išlaidų sumoms). **Tačiau abiem atvejais vidutinės išlaidų sumos labai artimos maksimalioms projekte 003 nustatytoms vykdymo išlaidų sumoms.**

Papildomai siekiant įvertinti, ar pagrįstai projekte 003 studentų mokslinei praktikai tiek GTM, tiek HSM mokslo sričių grupėse buvo nustatytos vienodos maksimalios vykdymo išlaidų sumos, buvo atlikta papildoma 32 atsitiktine tvarka pasirinktų projektų (po 16 GTM ir HSM) pirminių išlaidų pagrindimo dokumentų analizė (Lietuvos mokslo taryba neturi susistemintų duomenų apie darbo užmokesčio išlaidų dalį kiekviename projekte, todėl visų 1110 projektų išlaidų detalizavimas rankiniu būdu pagal pirminius dokumentus būtų neproporcingai daug laiko ir išlaidų reikalaujantis procesas, esant didelei klaidų tikimybei dėl žmogiškojo faktoriaus) ir nustatyta, kad abiejose mokslo sričių grupėse didelę dalį studentų mokslinės praktikos vykdymo išlaidų sudarė darbo užmokesčio išlaidos mokslinės praktikos vadovui. Atlikus skaičiavimus medianos būdu nustatyta, kad GTM mokslo sričių grupėje šios išlaidos sudarė vidutiniškai apie 40 proc. visų vykdymo išlaidų, o HSM mokslo sričių grupėje buvo dar didesnės ir vidutiniškai siekė 49,95 proc. visų vykdymo išlaidų (skaičiavimų duomenys pateikiami tyrimo ataskaitose 2-me priede). Taigi, atsižvelgiant į didelę darbo užmokesčio išlaidų dalį tarp visų vykdymo išlaidų, kuri HSM mokslo sričių grupėje netgi didesnė negu GTM (taigi, didesnį poreikį išlaidoms reagentams ir medžiagoms įsigyti GTM projektuose kompensuoja didesnis darbo užmokesčio išlaidų poreikis HSM projektuose), galima daryti išvadą, kad vienodų vykdymo išlaidų sumų nustatymas GTM ir HSM studentų mokslinės praktikos projektams iš esmės yra pagrįstas ir šios schemos pagrindu nustatyti fiksuotieji įkainiai gali būti taikomi ir 2014-2020 m. laikotarpiu.

Vykdymo išlaidų sumos 1 lentelėje (taip pat 1-me ir 2-me prieduose) nurodytos su pridėtinės vertės mokesčiu (PVM), tačiau atsižvelgiant į tą, kad 2014-2020 m. vykdymo išlaidas galės patirti ir tie projektų vykdytojai, kurie turės galimybę įtraukti PVM į atskaitą (mokslinę praktiką ar mokslinius tyrimus studentai turi galimybę vykdyti ir privačiose institucijose), buvo apskaičiuoti fiksuotieji įkainiai su PVM ir fiksuotieji įkainiai be PVM. Studentų mokslinės praktikos atveju vykdymo išlaidos gali apimti darbo užmokesčių mokslinės praktikos vadovui, kuris nėra apmokestinamas PVM tuo atveju, jeigu mokslinės

praktikos vadovas dirba pagal darbo sutartį. Atsižvelgiant į darbo užmokesčio išlaidų dalies įvertinimą remiantis 2-me priede pateiktų projektų duomenimis, bendra vidutinė medianos būdu apskaičiuota darbo užmokesčio išlaidų dalis (GTM ir HSM mokslo sričių projektus tiriant kartu) sudarė 41,53 procentų. Atitinkamai, likusi vykdymo išlaidų dalis gali būti apmokestinama PVM. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo nuostatomis, knygoms ir neperiodiniams informaciniams leidiniams yra taikomas lengvatinis 9 proc. PVM tarifas, o pašto paslaugos (priklausančios P7 išlaidų rūšiai) nėra apmokestinamos PVM tuo atveju, jeigu šias paslaugas teikia universaliųjų pašto paslaugų teikėjai, tačiau nėra įmanoma nustatyti, kokią vidutinę vykdymo išlaidų dalį projektuose sudarys mokslinės literatūros įsigijimo ir pašto paslaugų, teikiamų universaliųjų pašto paslaugų tiekėjų, išlaidos (tikėtina, kad ši dalis nebus didelė, o tokios išlaidos bus patiriamos ne visuose projektuose). Atitinkamai, vykdymo išlaidų vidutinės reikšmės be PVM buvo apskaičiuotos vykdymo išlaidų sumą su PVM (atėmus vidutinę 41,53 procentų darbo užmokesčio išlaidų dalį) sumažinus 21 proc. – t. y. tuo procentu, kuris atitinka bendrąjį PVM tarifą (skaičiavimai pateikiami tyrimo ataskaitos 1-me priede).

Atitinkamai apskaičiuotos vykdymo išlaidų sumos be PVM, kurių pagrindu nustatomi fiksuotieji įkainiai tiems projektų vykdytojams, kurie turi teisę PVM įtraukti į apskaitą, pateikiamos 2 lentelėje.

2 lentelė. Vidutinė studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų vykdymo išlaidų suma (be PVM)

Mokslinė veikla	Mokslo sričių grupė	Vykdymo išlaidų suma, Eur/mėnesį be PVM
Studentų mokslinė praktika (SMP), 40 akademinų valandų per savaitę	GTM	325,29
	HSM	325,29
Studentų moksliniai tyrimai (SMT), 20 akademinų valandų per savaitę	GTM	149,54
	HSM	59,77

III. TYRIMO REZULTATAI

Remiantis Tyrimo II.2 dalies rezultatais, rekomenduojama nustatyti tokius studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų stipendijų ir vykdymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžius:

3 lentelė. Studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų stipendijų ir vykdymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžiai

Mokslinė veikla	Mokslo sričių grupė	Stipendijos fiksuotojo įkainio dydis, Eur/mėn.	Vykdymo išlaidų fiksuotojo įkainio dydis, Eur/mėn.	
			Su PVM	Be PVM
Studentų mokslinė praktika (SMP), 40 val/savaitę	GTM	395,2	362,03	325,29
	HSM			
Studentų moksliniai tyrimai (SMT), 20	GTM	197,6	180,94	149,54

val/savaitę	HSM	72,32	59,77
-------------	-----	-------	-------

Studentų mokslinių praktikų ir studentų mokslinių tyrimų vykdymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžiai su PVM taikomi tiems projektų vykdytojams, kurie pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus neturi galimybės PVM įtraukti į atskaitą. Projektų vykdytojams, kurie turi galimybę PVM įtraukti į atskaitą, taikomi fiksuotųjų įkainių dydžiai be PVM. Projektų vykdytojų galimybės susigrąžinti PVM įvertinamos pagal jų užpildytą PVM klausimyną.

Galutinė **studentų mokslinės praktikos išlaidų suma**, apmokama taikant fiksuotuosius įkainius, nustatoma pagal šią formulę:

$$\text{Suma}_{\text{SMP}} = (F_{\text{ST_SMP}} + F_{\text{VI_SMP}}) * \text{Mën}_{\text{SMP}}, \text{ kur}$$

Suma_{SMP} – studentų mokslinės praktikos išlaidų, apmokamų taikant fiksuotuosius įkainius, suma
 $F_{\text{ST_SMP}}$ – studentų mokslinės praktikos stipendijos fiksuotasis įkainis;
 $F_{\text{VI_SMP}}$ – studentų mokslinės praktikos vykdymo išlaidų fiksuotasis įkainis;
 Mën_{SMP} – studentų mokslinės praktikos mėnesių skaičius;

Galutinė **studentų mokslinių tyrimų išlaidų suma**, apmokama taikant fiksuotuosius įkainius, nustatoma pagal šią formulę:

$$\text{Suma}_{\text{SMT}} = (F_{\text{ST_SMT}} + F_{\text{VI_SMT(GTM/HSM)}}) * \text{Mën}_{\text{SMT}}, \text{ kur}$$

Suma_{SMT} – studentų mokslinių tyrimų išlaidų, apmokamų taikant fiksuotuosius įkainius, suma
 $F_{\text{ST_SMT}}$ – studentų mokslinių tyrimų stipendijos fiksuotasis įkainis;
 $F_{\text{VI_SMT(GTM/HSM)}}$ – studentų mokslinių tyrimų vykdymo išlaidų fiksuotasis įkainis;
 Mën_{SMT} – studentų mokslinės praktikos mėnesių skaičius;
 GTM - biomedicinos, fizinių, technologijų ir žemės ūkio mokslų sričių grupė;
 HTM – humanitarinių, socialinių mokslų sričių ir menų grupė.

Projekto išlaidoms, kurios apmokamos pagal studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų fiksuotųjų įkainių dydžius, pagrįsti projekto vykdytojas su mokėjimo prašymu turėtų pateikti suvestinę pažymą, kurios forma pateikiama Tyrimo ataskaitos 3 priede.

Pažymima, kad projekto vykdytojas turi užtikrinti projekto vykdymo išlaidų naudojimą laikantis nacionalinių teisės aktų nuostatų, t.y. sudaryti sąlygas studentų mokslinės praktikos ir studentų mokslinių tyrimų vykdymui (suteikti studentui darbo vietą ir aprūpinti moksliniam tiriamajam darbui reikalingomis priemonėmis ir medžiagomis, suteikti prieigą prie reikalingų duomenų bazių ir kt.) ir šių išlaidų (išskyrus darbo užmokestį mokslinės praktikos vadovui) neturi teisės pervesti tiesiogiai mokslinio tyrimo vadovui ar studentui.

IV. NUSTATYTŲ FIKSUOTŲJŲ DYDŽIŲ TAIKYMAS

Tyrimo ataskaitos III dalyje nustatyti studentų mokslinių praktikų ir studentų mokslinių tyrimų stipendijų ir vykdymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžiai taikomi nuo tyrimo ataskaitos įsigaliojimo datos (ši data nurodyta tyrimo ataskaitos pirmojo puslapio viršutiniame dešiniajame kampe). Tyrimo ataskaita ir priedai skelbiami svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

Šioje tyrimo ataskaitoje nustatyti **stipendijų** fiksuotųjų įkainių dydžiai nėra keičiami.

Siekiant, kad fiksuotųjų įkainių dydžiai kuo geriau atspindėtų prekių ir paslaugų rinkos kainas, šioje tyrimo ataskaitoje nustatyti **vykdymo išlaidų** fiksuotųjų įkainių dydžiai perskaičiuojami vieną kartą per metus pagal Lietuvos statistikos departamento paskelbtą praėjusių metų vartotojų kainų indeksą. Pirmasis fiksuotųjų įkainių perskaičiavimas atliekamas iki 2017 m. II ketvirčio pabaigos. Papildomai, vykdymo išlaidų fiksuotieji įkainiai perskaičiuojami pasikeitus Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytam PVM tarifui.

Perskaičiavus fiksuotųjų įkainių dydžius, tyrimo ataskaita išdėstoma nauja redakcija, nurodant naujos redakcijos įsigaliojimo datą.

Už tyrimo ataskaitos atnaujinimą yra atsakinga Lietuvos mokslo taryba.

Siekiant fiksuotųjų įkainių taikymo paprastumo ir atsižvelgiant į tai, kad projektų vykdytojai iš anksto planuoja projekto biudžetą, konkrečiam projektui taikomi studentų mokslinių praktikų ir studentų mokslinių tyrimų stipendijų ir vykdymo išlaidų fiksuotųjų įkainių dydžiai nustatomi projekto sutartyje pagal projekto sutarties įsigaliojimo metu galiojančius fiksuotųjų įkainių dydžius ir nėra keičiami projekto įgyvendinimo metu, išskyrus, jeigu galimybė keisti fiksuotųjų įkainių dydžius projekto įgyvendinimo metu numatyta projektų finansavimo sąlygų apraše arba projekto sutartyje.